

POSTANOWIENIE

2 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 2 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D. F. i M. F.
przeciwko Bankowi [...] spółce akcyjnej w [...]
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku [...] spółki akcyjnej w [...]
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 30 maja 2025 r., I ACa 2904/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów po
1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w
wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia obowiązanemu odpisu
niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 30 maja 2025 r., Sąd Apelacyjny w Katowicach, w sprawie z powództwa D. F. i M. F. przeciwko Bankowi [...] spółce akcyjnej w [...], o zapłatę i ustalenie, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 18 listopada 2022 r., oddalił apelację (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, zaskarżając wyrok w zakresie pkt 2 oraz w zakresie pkt 1 w części, w której Sąd drugiej instancji oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 18 listopada 2022 roku, w zakresie, w jakim pozwany zaskarżył zasądzenie obowiązku zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda kwoty 58 737,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 13 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (w części oddalającej apelację pozwanego od rozstrzygnięcia z pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w odpowiedniej części oraz od pkt 3 wyroku Sądu Okręgowego).

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na

skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c.

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.)

wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

9. W przedmiotowej sprawie nie została spełniona żadna z wyżej wymienionych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W wyroku SN z 5 września 2025 r., (II CSKP 550/24) przedstawiono argumentację, która odnosi się treściowo do zgłoszonych, we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej, problemów. Przedstawione tam wywody przekonują do stanowiska o niezasadności twierdzeń pozwanego.

Wskazano m.in., że z art. 410 § 1 k.c., zgodnie z którym przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się w szczególności do nienależnego świadczenia, wynika jednoznacznie, że spełnione muszą być wszelkie przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia, a więc musi istnieć zarówno wzbogacenie, jak i zubożenie. Nienależne świadczenie nie stanowi zatem instytucji odrębnej od bezpodstawnego wzbogacenia, a za nietrafny należy uznać wyrażany niekiedy pogląd, jakoby przy nienależnym świadczeniu nie zachodzi potrzeba badania, czy spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której świadczenie zostało spełnione, oraz czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu.

Ponadto zauważono, że niekiedy wyrażany był pogląd, jakoby TSUE (w wyroku z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, Lubreczlik) odrzucił stosowanie teorii dwóch kondycji i za właściwą uznał teorię salda także w sprawach, w których roszczenia o zwrot świadczenia dochodzi konsument. W kontekście tego

wskazano, że wydanie przez TSUE nie mogło mieć bezpośredniego wpływu na związanie Sądu Najwyższego uchwaloną zasadą prawną. Zatem wciąż aktualne i trafne pozostają argumenty wyrażone w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22).

Sąd Najwyższy podziela również argumentację (o niezasadności powoływania się na wymienione wyżej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania) wyrażoną w odpowiedzi na skargę kasacyjną. Jej powtarzanie w tym miejscu Sąd uznaje za zbędne.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[a.†]